

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl v senátu složeném z předsedy Mgr. Milana Procházky a soudců Mgr. Jana Čížka a Mgr. Karla Černína, Ph.D., ve věci

žalobců: a) **Svaz vodovodů a kanalizací JIHLAVSKO**, IČO: 48460915
sídlem Žižkova 1867/93, Jihlava

zastoupený advokátem JUDr. Oldřichem Chudobou
sídlem Při trati 1084/12, Praha

b) **obec Vysoké Studnice**
sídlem Vysoké Studnice 122

zastoupená advokátem Mgr. Petrem Šmídem
sídlem Dvořákova 1927/5, Jihlava

proti

žalovanému: **Krajský úřad Kraje Vysočina**
sídlem Žižkova 1882/57, Jihlava

o žalobách žalobce a) (proti všem výrokům) a žalobce b) (proti výrokům II) rozhodnutí žalovaného ze dne 13. 9. 2021, č. j. KUJI 76101/2021, a ze dne 13. 9. 2021, č. j. KUJI 76104/2021,

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 13. 9. 2021, č. j. KUJI 76101/2021, a ze dne 13. 9. 2021, č. j. KUJI 76104/2021, se ruší a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žaloby žalobce b) se zamítají.
- III. Žalovaný je povinen do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku zaplatit žalobci a) na náhradu nákladů řízení částku 28 990 Kč k rukám jeho zástupce JUDr. Oldřicha Chudoby, advokáta.

- IV. Ve vztahu mezi žalobcem b) a žalovaným se žalovanému právo na náhradu nákladů řízení nepřiznává.

Odůvodnění:

Vymezení věci

1. Žalobce b) (dále jen „obec“) se návrhem podaným u žalovaného dne 28. 8. 2018 domáhal po žalobci a) (dále jen „SVAK“) zaplacení částky 70 278 Kč se zákonným úrokem z prodlení. Řízení o tomto prvním návrhu později žalovaný usnesením ze dne 21. 2. 2019 spojil s projednáním návrhu, kterým se obec domáhala rovněž částky 70 278 Kč s příslušenstvím (za jiné časové období). Tento druhý návrh byl podán původně jako žaloba v občanském soudním řízení a žalovanému byl postoupen usnesením Okresního soudu v Jihlavě ze dne 17. 4. 2018, č. j. 4 C 435/2017-69. Dalším návrhem podaným u žalovaného dne 17. 12. 2018 se obec domáhala po SVAK zaplacení částky 421 668 Kč se zákonným úrokem z prodlení. Ve všech případech měly tyto částky představovat alikvótní část nájemného inkasovaného SVAK od společnosti Vodárenská akciová společnost, a. s. (dále jen „VAS“) jako nájemné za užívání a provozování vodohospodářského majetku, jehož část měla být vydána obci (dle jejího tvrzení) po jejím vystoupení ze SVAK.
2. O návrzích rozhodl žalovaný rozhodnutími uvedenými v záhlaví tohoto rozsudku (dále jen „napadená rozhodnutí“). O prvním návrhu rozhodl rozhodnutím č. j. KUJI 76101/2021 tak, že uložil SVAK povinnost zaplatit obci 211 337 Kč z titulu bezdůvodného obohacení a náhrady škody spolu s úroky z prodlení (výrok I) a dále 13 320 Kč jako náhradu nákladů řízení (výrok II). Rozhodnutím č. j. KUJI 76104/2021 rozhodlo žalovaný o druhém návrhu tak, že uložil SVAK povinnost zaplatit obci 680 400 Kč z titulu bezdůvodného obohacení a náhrady škody spolu s úroky z prodlení (výrok I) a dále 25 803 Kč jako náhradu nákladů řízení (výrok II).
3. Proti oběma napadeným rozhodnutím podal SVAK dvě samostatné žaloby podle části třetí, hlavy druhé, dílu prvního zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“). Řízení o nich spojil soud usnesením ze dne 9. 2. 2022, č. j. 30 A 136/2021-53, ke společnému projednání.
4. Obec vedle toho podala dvě samostatné žaloby původně směřující proti dvěma rozhodnutím, jimiž Ministerstvo vnitra zamítlo její odvolání proti výrokům II napadených rozhodnutí. Obě rozhodnutí Ministerstva vnitra byla však shledána nicotnými. Soud za této situace usneseními ze dne 3. 4. 2023, č. j. 30 A 12/2023-16, a ze dne 4. 4. 2023, č. j. 30 A 24/2023-17, připustil změnu obou žalob podaných obcí a v částech, v nichž směřovaly proti výrokům II napadených rozhodnutí, věci spojil ke společnému projednání se žalobami podanými SVAK.

Žaloby SVAK a vyjádření účastníků

5. SVAK se domáhá zrušení napadených rozhodnutí a vrácení věci žalovanému k dalšímu řízení. V první řadě namítá, že napadená rozhodnutí jsou nepřezkoumatelná, neboť se žalovaný nikterak nevypořádal s dvěma námitkami, které SVAK uplatnil v průběhu řízení před žalovaným. Jde konkrétně o námitku týkající se nesprávně stanoveného podílu obce na celkovém nájemném inkasovaném od VAS a námitku týkající se nedostatku pasivní legitimace SVAK. Dále SVAK namítá, že obec opírala uplatněný nárok výhradně o vodohospodářský majetek, který vložila do hospodaření SVAK. Vystoupením ze SVAK

vstoupila obec do postavení pronajímatele tohoto vodohospodářského majetku, a tudíž měla vstup do postavení pronajímatele prokázat VAS jako nájemci a zaplacení nájemného se mohla domáhat pouze po VAS. Žalovaný navíc přiznal osobě zúčastněné na řízení nárok v nesprávné a neodůvodněné výši. Kvalifikoval-li žalovaný část uplatněného nároku jako náhradu škody, měl povinnost zjistit výši škody, konkrétně výši ušlého zisku. Měl zjistit výši nájemného, které by obec za nájem a provozování předmětného majetku inkasovala, pokud by se stala vlastníkem. Obec by s ohledem na cenovou regulaci vodného a stočného a cenovou solidaritu v rámci SVAK nemohla sama reálně dosáhnout výše nájemného, které jí žalovaný přiznal. Žalováním provedený výpočet nemá oporu ve stanovách, provozní smlouvě či zákoně. Návrh na provedení svědeckých výpovědí či ustanovení znalce přitom žalovaný odmítl a rozhodl dle vlastních nesprávných úvah bez opory v dokazování. Dalším žalobním bodem je, že nárok přiznaný obci byl vyčíslen nesprávně i dle tzv. tabulky investic. Z této tabulky bylo možné vycházet pouze z hodnoty tzv. oddělitelného majetku, nikoliv z hodnoty tzv. společného majetku. SVAK rovněž namítá, že žalovaný přiznal obci nárok ve výši, která přesahuje rámec toho, co obec podanými návrhy vůbec požadovala. Žalovaný tím porušil zásadu dispoziční a § 141 odst. 7 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“). Na závěr SVAK namítá, že žalovaný nesprávně posoudil námitky promlčení a judikaturu aplikoval selektivně.

6. Žalovaný ve vyjádření k žalobám SVAK odkazuje na napadená rozhodnutí a navrhuje, aby soud žalobu zamítl.
7. Obec ve vyjádření k žalobám SVAK navrhuje jejich zamítnutí. Žalovaný postupoval při posouzení návrhu v souladu s právními předpisy, rozhodnutími soudů, na něž obec poukázala, i vlastní rozhodovací praxí. Výpočet podílu obce na nájemném vychází z čl. 10.5 stanov SVAK a od tohoto způsobu výpočtu není důvod se odchylovat. SVAK sám navíc zapříčinil, že nebylo možné vycházet z přesných údajů o hospodaření s vodohospodářským majetkem, neboť je odmítl žalovanému vydat. Porušení ediční povinnosti jde k jeho tíži. K otázce pasivní legitimace SVAK obec uvedla, že k přechodu práv a povinností z provozní smlouvy uzavřené mezi SVAK a VAS na obec nedošlo. Otázka přechodu práv navíc není podstatná, neboť SVAK po celou dobu nájemné inkasoval a obci nic nevyplatil. Pokud jde o námitku týkající se překročení rámce sporu, odkázala obec na rozsudek soudu ze dne 29. 8. 2019, č. j. 29 A 54/2014-314, a 24. 10. 2019, č. j. 29 A 83/2013-466, z nichž má vyplývat, že zásada dispoziční není v řízení podle § 141 správního řádu výlučná.

Žaloby obce a vyjádření žalovaného

8. Obec se domáhá zrušení výroků II obou napadených rozhodnutí, jimiž bylo rozhodnuto o nákladech řízení před žalováním. Namítá, že žalovaný při rozhodování o nákladech správního řízení aplikoval formalisticky ustanovení vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „advokátní tarif“), aniž by přihlédl ke konkrétním okolnostem věci, zejména k hodnotě a složitosti sporu. Dle názoru obce měl žalovaný postupovat při určení tarifní hodnoty dle § 8 odst. 1 advokátního tarifu. V souvislosti se stanovením výše odměny advokáta odkázala obec na nález Ústavního soudu ze dne 24. 9. 2019, sp. zn. Pl. ÚS 4/19, č. 302/2019 Sb., a rozsudek Nejvyššího správního soudu (dále jen „NSS“) ze dne 21. 1. 2020, č. j. 2 As 1/2019-58.
9. Žalovaný k žalobám obce uvedl, že své rozhodnutí považuje za věcně správné a zákonné, přičemž odkázal na odůvodnění napadeného rozhodnutí. Žaloby navrhl zamítnout.

Ústní jednání

10. Během ústního jednání konaného dne 15. 2. 2024 setrvali účastníci na svých stanoviscích.
11. SVAK zopakoval žalobní body uvedené již v písemném podání žaloby.
12. Obec uvedla, že případě majetku, u něhož bylo právo hospodaření po dobu jejího členství převedeno na SVAK, získal SVAK od VAS plnění (nájemné) bez právního důvodu, a proto má povinnost toto plnění vydat jako bezdůvodné obohacení. U ostatního majetku ve vlastnictví SVAK, který by měl být vypořádán, by se mohlo jednat také nárok z bezdůvodného obohacení, případně o nárok z náhrady škody. Ze stanov plyne, že SVAK má povinnost majetek vrátit, a pokud tak dosud neučinil, je povinen obci nahradit škodu. Dle obce je proto žaloba podaná SVAK nedůvodná. Pokud jde o otázku překročení předmětu řízení, žalovaný oprávněně vycházel z dřívější judikatury soudu, podle níž lze v obdobných věcech překročit předmět řízení a přiznat navrhovateli (obci) ve správním řízení sporném více, než v návrhu požadoval. V tomto ohledu se obec dovolává legitimního očekávání v to, aby soud rozhodl v souladu se svou tehdejší judikaturou. Pokud jde o obsah návrhu, obec v něm uvedla jen vodohospodářský majetek, o němž tehdy věděla. O tom, že se na jejím území nachází i jiný vodohospodářský majetek, se dozvěděla až koncem roku 2020 (či počátkem roku 2021), kdy skončila platnost provozní smlouvy uzavřené mezi VAS a SVAK a VAS podala návrh na zrušení povolení k provozování vodovodu. Obec byla tedy v době podání návrhu v informační deficitu, neboť neměla k majetku žádnou dokumentaci. K dotazu soudu zástupce obce dále uvedl, že obec oznámila VAS přechod práv a povinností z provozní smlouvy výzvou, která předcházela jejímu odstoupení od smlouvy o provozování vodovodu a kanalizací v roce 2017.
13. Žalovaný navrhl zamítnutí žaloby. Má za to, že napadená rozhodnutí nejsou nepřezkoumatelná. Napadená rozhodnutí jsou v souladu s judikaturou, která byla aktuální v době jejich vydání. Tehdejší judikatura přiznávala žalovanému možnost vybočit z předmětu řízení vymezeného návrhem. Pokud jde o nákladové výroky napadených rozhodnutí, vycházel žalovaný z rozhodovací praxe Ministerstva vnitra, které tehdy rozhodovalo o odvoláních proti nákladovým výrokům žalovaného v obdobných věcech.

Splnění procesních podmínek a rozsah soudního přezkumu

14. Soud ověřil, že všechny čtyři žaloby byly podány včas, osobami k tomu oprávněnými, bez možnosti uplatnění řádných opravných prostředků (odvolání) a splňují všechny formální náležitosti na ně kladené. Jde o žaloby věcně projednatelné.
15. Pravomoc soudu k projednání a rozhodnutí věci vyplývá z usnesení zvláštního senátu zřízeného podle zákona č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů, ze dne 18. 6. 2020, č. j. Konf 4/2019-60, podle něhož je nárok na náhradu majetkového prospěchu vzniklého dobrovolnému svazku obcí bezprávným užíváním vodohospodářského majetku obce, která z tohoto svazku vystoupila, nárokem z veřejnoprávní smlouvy. O sporech v těchto věcech rozhodují příslušné správní orgány, a soudní přezkum je tedy svěřen soudům ve správním soudnictví.
16. Žaloby jsou přípustné, a to v celém rozsahu, tj. i v části, v níž žalobci brojí proti výrokům II obou napadených rozhodnutí. Ačkoliv Ministerstvo vnitra původně shledalo, že proti těmto výrokům je přípustné odvolání, krajský soud se s tímto právním názorem neztotožnil. Tuto právní otázku definitivně vyřešil rozšířený senát NSS v rozsudku ze dne 16. 11. 2022, č. j. 4 Afs 152/2020-41, č. 4421/2023 Sb. NSS. Dospěl přitom k závěru, že výrok o náhradě

nákladů řízení sleduje osud výroku ve věci samé, a proto na něj dopadá § 169 odst. 2 správního řádu vylučující podání odvolání a rozkladu proti rozhodnutí o sporu z veřejnoprávní smlouvy. Ministerstvo vnitra proto nemělo pravomoc k přezkoumání nákladových výroků, a soud proto vyslovil nicotnost rozhodnutí ministerstva (rozsudky soudu ze dne 30. 1. 2023, č. j. 30 A 139/2021-92, a ze dne 30. 3. 2023, č. j. 30 A 140/2021-99, které nebyly napadeny kasační stížností). Nicotná rozhodnutí nevyvolávají žádné účinky. Nákladové výroky obou napadených rozhodnutí jsou tedy způsobilé předměty soudního přezkumu.

17. Při přezkumu žalobou napadených rozhodnutí soud vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování žalovaného (§ 75 odst. 1 s. ř. s.). Napadené rozhodnutí přezkoumal v mezích uplatněných žalobních bodů, jimiž je vázán (§ 75 odst. 2 věta první s. ř. s.).
18. Soud při posouzení věci vycházel z listin, které jsou součástí předložených správních spisů, jejichž obsahem se dokazování neprovádí. Provedení navržených důkazů, jež jsou součástí správních spisů by bylo nadbytečné. Pro posouzení a rozhodnutí věci nejsou relevantní ani ostatní účastníky navržené důkazy, soud proto pro nadbytečnost neprovedl dokazování ani těmito listinami.

Posouzení žalob podaných SVAK

19. Soud předesílá, že se v minulosti zabýval obdobnými žalobami, jež se týkaly přezkumu rozhodnutí, jimiž žalovaný za obdobných okolností uložil SVAK povinnost uhradit některým obcím vystoupivším ze SVAK peněžní částky z titulu bezdůvodného obohacení a náhrady škody. Jde o rozsudky ze dne 8. 2. 2023, č. j. 31 A 123/2021-80 (obec Bítovčice), a ze dne 19. 10. 2022, č. j. 31 A 12/2021 (obec Luka nad Jihlavou) a ze dne 8. 2. 2023, č. j. 31 A 89/2021-71 (obec Kozlov). Uvedené rozsudky jsou pro soud vodítkem. Pokud však byly premisy, z nichž soud vycházel, překonány pozdější judikaturou NSS, nelze závěry těchto předchozích rozsudků plně aplikovat i v nyní projednávané věci.
20. Soud se nejdříve zabýval námitkami nepřezkoumatelnosti napadených rozhodnutí. Tyto námitky přitom neshledal důvodnými. Žalovaný v napadeném rozhodnutí popsal veškeré skutkové okolnosti, které vzal za prokázané a které považoval za rozhodné pro posouzení věci. Stejně tak uvedl rozhodnou právní úpravu a zcela jasně ji interpretoval a aplikoval. Z napadeného rozhodnutí je zřejmé, jaký názor na ty které námitky SVAK žalovaný zastává, byť tento postoj žalovaného je v některých případech vyjádřen implicitně, tj. úvahou, která je ve zjevné kontrapozici k námitkám uplatněným v průběhu správního řízení. Například ze způsobu výpočtu ušlého zisku je zcela zřejmé, že žalovaný považuje svůj postup za dostatečný a nevidí důvod pro další zjišťování skutkového stavu. Za této situace nebylo nutné, aby tuto prostou větu do odůvodnění napadených rozhodnutí uvedl. SVAK nic nebrání namítat v žalobě, že skutkový stav nebyl zjištěn dostatečně, a krajskému soudu nic nebrání v tom, aby postup žalovaného přezkoumal a důvodnost této námitky posoudil. Nelze proto vůbec hovořit o nepřezkoumatelnosti, tj. nemožnosti přezkumu. Stejně tak nebylo povinností žalovaného reagovat samostatnou argumentací na námitku SVAK, že se obec měla domáhat zaplacení nájmu po nájemci (tj. na námitku nedostatku pasivní legitimace SVAK). Z napadeného rozhodnutí je totiž zcela zřejmé, že podle názoru žalovaného se obec správně domáhala svého nároku po SVAK, přičemž titul tohoto nároku je v napadeném rozhodnutí konkrétně popsán. Z logiky věci je zřejmé, že žalovaný nepřistoupil na argumentaci SVAK proto, že zastává zcela odlišný výklad ohledně otázky, zda vznikl

závazek z bezdůvodného obohacení a náhrady škody. Tento odlišný výklad je přitom v napadeném rozhodnutí jasně vyjádřen. Úspornost argumentace ze strany žalovaného a absence výslovné reakce na některé dílčí argumenty SVAK sice rozhodně nezvyšují přesvědčivost úvah žalovaného, nezakládají však nepřekoumatelnost jeho rozhodnutí, jestliže je jeho názor na všechny námitky SVAK patrný z jím provedené interpretace a aplikace rozhodného práva na projednávanou věc (srov. např. rozsudky NSS ze dne 28. 5. 2009, č. j. 9 Afs 70/2008-13, a ze dne 21. 12. 2011, č. j. 4 Ads 58/2011-72, či usnesení Ústavního soudu ze dne 18. 11. 2011, sp. zn. II. ÚS 2774/09).

21. Pro meritorní posouzení věci je podstatný obsah stanov svazku měst a obcí SVAK přijatých dne 11. 12. 2001, ve znění dodatku č. 1 schváleného dne 11. 5. 2004 a dodatku č. 2 ze dne 2. 1. 2007 (dále jen „stanovy“). Klíčová jsou zejména ustanovení, která upravují jednotlivé kategorie majetku, s nímž SVAK hospodaří (čl. 8.4 a 8.5), a dále ustanovení obsahující pravidla pro vystoupení obce ze SVAK a pro vypořádání majetkové účasti obce poté, co ze SVAK vystoupí [čl. 12.4 písm. a) a dále čl. 12.6 až 12.8].
22. Podle čl. 8.4 stanov platí:

„Svazek vede odděleně evidenci majetku sloužícího k zásobování vodou, odvádění a čištění odpadních vod (dále jen infrastrukturní majetek). Evidence je vedena podle níže uvedených skupin majetku a jednotlivých členských obcí:

 - a) majetek nabytý do vlastnictví do 31.12.2000:*
 - majetek získaný na základě Dohody o bezúplatném převodu majetku mezi svazkem a Fondem národního majetku Praha
 - majetek získaný na základě převodů podle zák.č. 92/1991 Sb. a č. 171/1991 Sb. ve znění pozdějších předpisů
 - převodem od obcí podle § 20a odst. 3 zákona č. 367/1990 Sb., o obcích ve znění pozdějších předpisů
 - majetek získaný na základě darovacích, kupních či jiných smluv o převodu vlastnického práva
 - majetek nabytý vlastní činností
 - b) majetek nabytý svou vlastní činností po 31.12.2000 (§ 38 zákona č. 250/2000 Sb.)*
 - c) majetek, který do hospodaření svazku vložily ze svého vlastního majetku členské obce po 31.12.2000 a který zůstává ve vlastnictví těchto obcí podle ustanovení § 38 zákona č. 250/2000 Sb.*
 - d) infrastrukturní majetek svazku se dále dělí na:*
 - *společný infrastrukturní majetek, uvedený v příloze č. 2 těchto stanov dle stavu ke dni 31.10.2001, který bude průběžně aktualizován způsobem uvedeným v čl. 18 stanov. Příloha č. 2 je nedílnou součástí těchto stanov.*
 - *místní infrastrukturní majetek, tj. takový, který slouží pouze jedné obci“.*
23. Podle čl. 8.5 pak platí následující: *„Svazek hospodaří s majetkem, ke kterému nabyl a nabude vlastnické právo a dále s majetkem, který členské obce z vlastního majetku vložily do svazku a do hospodaření svazku.*

Majetek vložený obcí do hospodaření svazku zůstává ve vlastnictví obce. Vložením majetku obcí do hospodaření svazku přecházejí na svazek veškerá práva s výhradou majetkových práv, která jsou vyhrazena dle § 85 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, zastupitelstvu obce. Rozsah majetkových práv přenesených na svazek bude specifikován ve smlouvě o vkladu majetku do hospodaření.“

- 24. Podle čl. 12.4 *„obec může ze svazku vystoupit podle projevu své vůle na základě rozhodnutí zastupitelstva obce, které bude doručeno předsednictvu do 14. dnů od rozhodnutí zastupitelstva.*

Písemné oznámení musí být doručeno nejpozději do 30.6. (včetně) kalendářního roku. Členství může být ukončeno nejdříve k 1.1. následujícího kalendářního roku. Smlouvy o finančním vypořádání mezi vystupující obcí a svazkem musí být vypořádány nejpozději do 1 měsíce ode dne zániku členství.

Pokud nedojde k uzavření smluv o majetkovém vypořádání v daném termínu z důvodů na straně vystupující obce, zaplatí obec smluvní pokutu ve výši ročního členského příspěvku pro příslušný rok.

Pokud nedojde k uzavření smluv z důvodů ze strany svazku, je svazek povinen plnit povinnosti dané stanovami tak, jako by byla vystupující obec právoplatným členem svazku. Stejná ustanovení platí i při vyloučení obce ze svazku valnou hromadou.“

25. Podle čl. 12.6 „[v]ystoupí-li obec dle čl. 12.4 písm. a) ze svazku, je svazek povinen obci vrátit vložený majetek a majetek, který byl do svazku převeden dle privatizačního projektu, včetně technického zhodnocení na tomto majetku provedeném, majetek vybudovaný svazkem z podílu obce na nájemném ze svazku či z vlastního rozpočtu obce a majetek pořízený pro potřeby obce s jejím finančním přispěním, avšak bez podílu na společném zařízení vodovodů a kanalizací, jehož seznam je uveden v příloze č. 2 stanov. Tento majetek je nedělitelný a zůstává majetkem svazku. Seznam společného majetku nelze rozšířit o další majetek bez souhlasu zastupitelstva obce, o jejíž majetek by se seznam rozšiřoval.“
26. Podle čl. 12.7 „[u] místního infrastrukturního majetku, který byl vybudován a vložen do svazku v době členství obce ve svazku, musí obec provést při vystoupení ze svazku finanční vypořádání v závislosti na zdrojích, ze kterých bylo vodárenské nebo kanalizační zařízení vybudováno. Obec je povinna finančně vypořádat jen tu část, kterou na vybudování zařízení přispěl svazek nad podíl investičních prostředků příslušející obci dle vloženého majetku.
V případě, že náklady na pořízení věci byly hrazeny z úvěru, uhradí vystupující obec i úroky z tohoto úvěru. Dále je obec povinna poukázat svazku finanční prostředky ve výši DPH, vymeřené v souvislosti s převodem místního infrastrukturního majetku.“
27. A nakonec čl. 12.8 stanoví: „Při vypořádání společného infrastrukturního majetku je povinna vystupující obec uhradit svazku zbývající část úvěru, jímž je tento majetek zatížen. Podíl obce bude vypočten takto:
- zůstatková hodnota úvěru včetně úroku se vydělí celkovým počtem obyvatel všech členských obcí svazku a tato částka se vynásobí počtem obyvatel vystupující obce.“
28. Soud v minulosti zastával názor, že stanovy SVAK nezakládají přímé nároky obcí a SVAK, nýbrž stanovují toliko pravidla pro vzájemné vypořádání a že teprve rozhodnutím žalovaného lze konstituovat nároky na vydání vodohospodářského majetku či příkazání takového majetku do vlastnictví obce a na tomu odpovídající finanční vypořádání (např. rozsudek soudu ze dne 23. 6. 2021, č. j. 31 A 120/2019-404, body 35 a 36). Tento názor byl však překonán novější judikaturou NSS (srov. rozsudky NSS ze dne 25. 4. 2023, č. j. 8 As 224/2021-182, a ze dne 30. 3. 2023, č. j. 6 As 269/2021-47).
29. Závěry NSS lze stručně shrnout tak, že shora citovaná pravidla obsažená ve stanovách SVAK upravující vypořádání majetku představují přímé nároky obcí či svazku při ukončení členství (viz bod 41 rozsudku č. j. 8 As 224/2021-182). Z nároku na vrácení majetku dle čl. 12.6 stanov neplyne, že by přímo na základě stanov došlo při ukončení členství obce k převodu vlastnictví majetku. Pokud vlastníkem majetku, který má svazek (SVAK) podle tohoto ustanovení vrátit, je svazek (SVAK), k převodu majetku dojde na základě smlouvy, kterou předvídá čl. 12.4 stanov. Pokud svazek (SVAK) tento svůj závazek převést majetek

nesplní, jedná se o porušení jeho povinnosti z této veřejnoprávní smlouvy. Pro řešení těchto sporů je určeno právě sporné řízení podle § 141 správního řádu (viz bod 42 rozsudku č. j. 8 As 224/2021-182). Smlouva o vypořádání předpokládána v čl. 12.4 stanov je jedinou možnou formou vypořádání. Žalovaný ji nemůže nahradit konstitutivním rozhodnutím, může pouze rozhodnout o nahrazení prohlášení (projevu) vůle, brání-li některá ze smluvních stran uzavření smlouvy (viz bod 43 rozsudku č. j. 8 As 224/2021-182). Rozhodnutí o nahrazení projevu vůle je deklaratorní (viz bod 44 rozsudku č. j. 8 As 224/2021-182). K vypořádání přitom nemusí dojít jednou komplexní smlouvou (viz bod 45 rozsudku č. j. 8 As 224/2021-182). Na zákonnost postupu žalovaného nemůže mít žádný ani vliv skutečnost, že SVAK již sporný majetek předal obci. Daná východiska tedy vzal soud v úvahu a vychází z nich při posouzení této věci.

30. Pro posouzení věci je dále stěžejní vymezení předmětu správního řízení sporného. Obec se ve všech třech podaných návrzích domáhala po SVAK vyplacení poměrné části nájemného, které mu platí VAS za užívání a provozování vodohospodářského majetku. Jde o majetek, který obec výslovně popsala v návrzích tak, že je ve vlastnictví obce, která ho přenechala do hospodaření SVAK, a to smlouvami o vkladu do hospodaření ze dne 22. 12. 2004 a ze dne 21. 3. 2013. Předmětem vkladu byl v prvním případě majetek označený jako *inženýrské sítě OS RD – vodovod a kanalizace* a v druhém případě jako *Kanalizace v majetku obce Vysoké Studnice*. Kopie obou smluv jsou přílohou návrhů a vyplývá z nich, že vložený majetek zůstává i po vložení do hospodaření SVAK ve vlastnictví obce. Součástí obou smluv jsou i přejímkové listy obsahující podrobný popis majetku s uvedením jeho účetní hodnoty. Podle čl. V bodu 2 obou smluv vystoupením obce ze SVAK dochází k ukončení jejich účinnosti. SVAK po ukončení účinnosti smlouvy *přestává být oprávněným z majetkových práv k vodohospodářskému majetku a tato práva se přenášejí zpět na obec*.
31. Obec v návrzích dále popsala, že vystoupením ze svazku ztratil SVAK právo s uvedeným majetkem hospodařit a od 1. 1. 2015 s ním tedy nakládá bez právního důvodu. Obec se proto domáhá vyplacení poměrné části nájemného, které VAS platí za jeho užívání svazku SVAK. V této souvislosti soud poznamenává, že není bez významu, že poměr výše části nájemného, jehož vyplacení se obec domáhala, dovozovala obec ze souhrnné účetní hodnoty vodohospodářského majetku uvedené v již zmíněných smlouvách o vkladu majetku do hospodaření. Obec tak vyčíslila poměrnou část nájemného, která by jí měla být vyplacena, na 11 713 Kč měsíčně. Vyplacení nájmu se obec domáhala za každý z měsíců od ledna 2015 až do prosince roku 2018, tedy za dobu čtyř let.
32. Žalovaný na podané návrhy odpověděl napadenými rozhodnutími. Z jejich obsahu plyne, že přiznal obci částku výrazně překračující výši poměrné části nájemného, kterého se obec sama domáhala. Uložil totiž SVAK, aby uhradil obci částku 18 900 Kč za každý měsíc, kdy bylo SVAK vyplaceno nájemné od VAS, s výjimkou měsíce ledna 2015, za který přiznal částku 3 437 Kč.
33. Částku přitom 18 900 Kč tvoří součet dvou složek. Jedna jeho část odpovídá nároku na vydání bezdůvodného obohacení, přičemž se vztahuje pouze k vodohospodářskému majetku, který podle žalovaného zánikem členství ve SVAK přešel zpět do hospodaření obce. Jde tedy zjevně o vodohospodářský majetek, jenž byl ve vlastnictví obce i po dobu členství ve SVAK. Právě o takový majetek opírala obec nárok uplatněný v návrhu, jímž bylo zahájeno správní řízení. [V této souvislosti musí nicméně soud poznamenat, že žalovaný výslovně v napadených rozhodnutích neuvedl, zda přiznaný nárok na bezdůvodné obohacení je odvozen výhradně a jen od majetku, na nějž obec v návrhu odkazovala a jenž

byl do hospodaření SVAK svěřen dvěma smlouvami o vkladu do hospodaření ze dne 22. 12. 2004 a ze dne 21. 3. 2013. Není tedy zcela vyloučeno, že zvolený způsob výpočtu výše bezdůvodného obohacení mohl zahrnout i jiný obdobný majetek svěřený po dobu členství do hospodaření SVAK. Tato okolnost by mohla zpochybnit stanovenou výši bezdůvodného obohacení (k tomu viz níže). Touto otázkou se však žalovaný v celém průběhu správního řízení nezabýval.]

34. Druhá část přiznané měsíční částky odpovídá podle žalovaného náhradě škody vzniklé obci z toho důvodu, že SVAK v rozporu s vlastními stanovami nesplnil povinnost vrátit obci do jednoho měsíce od ukončení jeho členství tzv. *zbylý majetek*. Za *zbylý* přitom žalovaný označil majetek na území obce, který byl po dobu jejího členství i po vystoupení ze svazku ve vlastnictví SVAK, i když měl být do jednoho měsíce od ukončení členství vrácen. Žalovaný zde měl zjevně na mysli majetek, na jehož vydání (převod vlastnického práva) měl podle žalovaného obci vzniknout nárok, avšak SVAK tuto povinnost nesplnil. Jde právě o ten typ majetku, o němž NSS uvedl, že jedinou formou jeho vrácení může být uzavření smlouvy o vypořádání čl. 12.4 stanov (viz bod 29 tohoto rozsudku). Škodu podle žalovaného představuje nájemné, které by mohla obec sama získat, pokud by je mohla za nájem zbylého (nevydaného) majetku pobírat. Svou povahou jde tedy o náhradu ušlého zisku.
35. Na základě shora uvedených zjištění nemohl soud učinit jiný závěr, než že žalovaný napadeným rozhodnutím podstatně překročil předmět řízení, o němž bylo správní řízení sporné vedeno, a to hned ve dvou směrech. V první řadě přiznal žalovaný obci vyšší měsíční částku, než kterou požadovala. Obec se domáhala 11 713 Kč měsíčně, žalovaný jí však přiznal 18 900 Kč měsíčně (se zákonným úrokem z prodlení). Za druhé, žalobkyně se domáhala vydání části nájemného vyplaceného SVAK za pronájem pouze toho vodohospodářského majetku, který konkrétně specifikovala v návrhu. Šlo o majetek označený jako *inženýrské sítě OS RD – vodovod a kanalizace* a v druhém případě jako *Kanalizace v majetku obce Vysoké Studnice*. Ve vztahu k jakémukoliv jinému majetku se žádného finančního nároku nedomáhala. I v tomto ohledu tedy žalovaný zjevně vybočil z předmětu řízení. Vedle vrácení bezdůvodného obohacení z nájemného inkasovaného za pronájem majetku ve vlastnictví obcí (a to ještě v napadeném rozhodnutí nedostatečně vymezeného), totiž přiznal obci i náhradu ušlého zisku za nerealizované nájemné z jiného (*zbylého*) majetku.
36. Soud proto musí plně přisvědčit námitce SVAK, že žalovaný postupoval v rozporu s dispoziční zásadou, kterou se řídí sporné řízení správní. Platí totiž, že správní orgán je ve sporném řízení správním podle § 141 správního řádu vázán podaným návrhem (návrhy), a tedy předmětem řízení vymezeným účastníky (viz rozsudek NSS ze dne 25. 4. 2023, č. j. 8 As 224/2021-182, bod 44). Bez iniciativy účastníků řízení nemůže žalovaný rozhodnout o věci, kterou účastníci ve svých podáních (návrzích, protinávrzích apod.) jasně nevymezili jako předmět sporu, o němž má být rozhodnuto (srov. rozsudek soudu ze dne 30. 8. 2023, č. j. 30 A 154/2021-548).
37. Žalovaný odkazuje na rozsudky soudu ze dne 29. 8. 2019, č. j. 29 A 54/2014-314, z nichž dovozuje radikální závěr, že není návrhy účastníků zcela vázán. Žalovaný si však závěry vyslovené v uvedeném rozsudku (i v rozsudku ze dne 24. 10. 2019, č. j. 29 A 83/2013-466) vykládá nesprávně, neboť vytrhává úvahy soudu z kontextu a zjednodušuje je. V první řadě, soud se zabýval v obou zmiňovaných věcech finančním vypořádáním mezi statutárním městem Jihlava a SVAK po jejím vystoupení ze svazku. Zmíněné úvahy soud použil v obou rozhodnutích v reakci na argumentaci žalovaného týkající se významu *dispoziční zásady* a výkladu § 141 odst. 7 správního řádu („*Rozhodnutím ve sporném řízení správní orgán návrhu*

zcela, popřípadě zčásti vyhoví, anebo jej zamítne, popřípadě ve zbylé části zamítne.“) Úvahy soudu se týkají primárně výrokových možností správního orgánu a směřují k tomu, že žalovaný není striktně vázán jen předmětem řízení vymezeným v **původním návrhu**, na jehož základě bylo řízení zahájeno, ale má přihlížet i k navazujícím podáním účastníků, jimiž byly uplatněny jiné nároky. Soud v této souvislosti zdůraznil, že účelem sporného řízení správního je v podobných věcech dosažení *komplexního „vypořádání“* vztahů mezi SVAK a vystoupivšími obcemi, přičemž by dílčí sporné nároky měly být posouzeny v ideálním případě v jednom společném řízení (tento závěr přitom později vyvrátila judikatura NSS). Právě proto soud uvedl, že *„žalovaný není v tomto ohledu charakterem sporného řízení nijak omezen a může vzít v potaz i související nároky **uplatňované protistranou**, případně řízení rozšiřovat o další nároky navrhovatele.“* Dále však dodal, že jsou to *„stále primárně strany sporu, které jsou odpovědné za řádné zjištění stavu věci, a tudíž za řádné **uplatnění svých domnělých nároků.**“*

38. Uvedené úvahy učinil soud především jako apel na žalovaného v tom smyslu, aby se „nebál“ zabývat se v jednom společném řízení i dalšími návrhy, které byly procesně řádně uplatněny účastníky v tomtéž či jiném řízení (např. jako vzájemný návrh či obrana proti návrhu – srov. analogicky § 98 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů), a neignoroval je s odkazem na vázanost původním návrhem. Uvedenými úvahami však soud v žádném případě nesledoval výklad, podle něhož by správní orgán mohl v řízení svévolně vybočit z mezí návrhů uplatněných účastníky řízení, jimiž je dán předmět řízení, a rozhodovat o otázkách, jež nebyly předmětem návrhů účastníků. Takovým způsobem by žalovaný *de facto* vytvářel zcela nové spory mezi účastníky.
39. Argumentace žalovaného ohledně toho, že judikatura soudu v době, kdy bylo správní řízení vedeno, umožňovala žalovanému vybočit z předmětu řízení vymezeného návrhem, není důvodná. Ze stejného důvodu nemůže obstát ani námitka obce o existenci legitimního očekávání v to, že i soud v projednávané věci umožní výjimku z dispoziční zásady, kterou je správní řízení soudní ovládáno.
40. Zbývá dodat, že pokud obec během ústního jednání poukázala na svůj údajný informační deficit způsobený tím, že v době podání návrhu neměla přesný přehled o tom, jaký vodohospodářský majetek (svěřený po dobu jejího členství do hospodaření SVAK) se na jejím území nachází, nic to nemění na tom, že uplatnila nároky jen ve vztahu k majetku výslovně vymezenému v podaných návrzích. Ostatně obec během ústního jednání připustila, že se o existenci jiného vodohospodářského majetku na svém území dozvěděla nejpozději počátkem roku 2021, a měla tedy dostatečný časový prostor k tomu, aby před vydáním napadených rozhodnutí (13. 9. 2021) doplnila (upravila) návrh i o nároky odvozené od vlastnictví jiného majetku, než který byl výslovně uveden v podaných návrzích. Uvedená zjištění však z její strany neměla žádné procesní vyústění, neboť podané návrhy nedoplnila.
41. Žalobní bod týkající se překročení předmětu řízení a porušení dispoziční zásady shledal soud důvodným.
42. V navazujícím žalobním bodu SVAK namítal, že žalovaný přiznal obci nárok na náhradu škody v nesprávné výši, neboť nezkoumal, v jaké výši vznikla obci škoda v podobě ušlého zisku. Podle SVAK měl žalovaný dokazováním postavit najisto, o jaký reálně dosažitelný prospěch obec přišla.
43. Soud k tomuto žalobnímu bodu konstatuje, že žalovaný přiznání náhrady za ušlý zisk opřel výhradně o úvahu, že ušlý zisk představuje nájemné, které by mohla obec získat, pokud by

mohla pobírat nájemné ze *zbylého (nevýdaného) majetku*. Obec se však ve vztahu k užívání a pronajímání takového *zbylého majetku* po SVAK žádných finančních nároků nedomáhala. Uplatnění právo na vydání nájemného inkasovaného od SVAK odvozovala jen od vlastního majetku, který byl SVAK svěřen do hospodaření, jak byl konkretizován ve smlouvách o vkladu do hospodaření ze dne 22. 12. 2004 a ze dne 21. 3. 2013. Za daných okolností by tak bylo nadbytečné, aby se soud zabýval teoretickou výší nároku, jehož se obec nedomáhala. Není povinností soudu rozhodovat o výši ušlého zisku pro případ, že by obec takový nárok hypoteticky uplatnila. Úkolem soudu je poskytovat ochranu veřejným subjektivním právům fyzických a právnických osob, nikoliv poskytovat akademický výklad bez reálného dopadu na právní postavení účastníků řízení.

44. Soud se tedy dále zabýval jen tou částí napadených rozhodnutí, kterou žalovaný uložil SVAK, aby vrátila obci bezdůvodné obohacení.
45. SVAK v první řadě namítal nedostatek pasivní věcné legitimace k uplatněnému nároku. Soud konstatuje, že uplatněný nárok je zcela samostatný a týká se pouze majetku ve vlastnictví obce, který byl vložen do hospodaření SVAK. Výše konstatovaná nezákonnost týkající se přiznání nároku z jiného právního titulu vztahujícímu se k jinému (zbylému) majetku proto nijak nebrání přezkumu napadených rozhodnutí v této části.
46. Soud předně souhlasí s obcí, že okamžikem jejího vystoupení ze svazku SVAK (k 1. 1. 2015) zaniklo SVAK právo hospodaření k majetku, který mu byl do hospodaření svěřen obcí. V důsledku toho vstoupila obec od 1. 1. 2015 do právního postavení pronajímatele předmětného majetku dle Smlouvy o provozu vodovodů a kanalizací, o nájmu vodovodů a kanalizací, o správě a rozvoji majetku vodovodů a kanalizací pro veřejnou potřebu ze dne 28. 4. 2010, a to na základě analogické aplikace § 680 odst. 2 zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění účinném do 31. 12. 2013 (dále jen „obč. zák.“). Tato dřívější právní úprava účinná v době uzavření provozní smlouvy se uplatní na základě přechodného ustanovení obsaženého v § 3074 odst. 1 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „OZ“), neboť provozní smlouva nese znaky pachtu (nutno však poznamenat, že veškeré zde učiněné závěry by bylo možné konstatovat i na základě nové právní úpravy na základě analogické aplikace § 2221 odst. 1 a § 1882 odst. 1 OZ). Prakticky shodné závěry potvrdil v souvisejících věcech Krajský soud v Brně v rozsudku ze dne 22. 2. 2017, č. j. 70 Co 104/2016-278, a Nejvyšší soud v rozsudku ze dne 25. 9. 2018, sp. zn. 26 Cdo 4497/2017.
47. Přechod práv a povinností však nutně neznamená, že by závazek nájemce platit nájemné mohl zaniknout pouze splněním novému pronajímateli. Jak je totiž zřejmé z § 680 odst. 2 obč. zák., nájemce je oprávněn zprostit se svých závazků vůči dřívějšímu vlastníku, jakmile mu byla změna oznámena nebo nabyvatelem prokázána. Toto ustanovení fakticky potvrzuje analogické pravidlo obsažené v § 526 odst. 1, věť druhé obč. zák., podle něhož dokud není oznámeno dlužníkovi postoupení pohledávky nebo dokud postupník postoupení pohledávky dlužníkovi neprokáže, zproští se dlužník závazku plněním postupiteli. Podle názoru zdejšího soudu proto nutně platí, že do doby, než byl nájemci v nyní projednávané věci oznámen přechod práv a povinností SVAK nebo prokázán obcí, mohl se nájemce zprostit povinnosti platit nájemné jeho zaplacením SVAK. Tento závěr je přitom pro projednávanou věc zcela stěžejní, neboť umožňuje zodpovědět otázku, zda i po zaplacení nájemného ve prospěch SVAK (které nyní obec požaduje po SVAK z titulu bezdůvodného obohacení) trval závazek nájemce zaplatit tentýž nájem obci. Nemohly totiž vedle sebe existovat oba závazky, které by opravňovaly obec k tomu, aby jí fakticky tutéž částku

zaplatily dva subjekty. Závazek z titulu bezdůvodného obohacení má subsidiární povahu a může vzniknout pouze tam, kde pro daný nárok neexistuje jiný zákonný nebo smluvní titul.

48. V posuzovaném případě z obsahu správního spisu neplyne, že by nájemci (VAS) byl oznámen (resp. prokázán) přechod práv a povinností ze SVAK na obec. (Toto tvrzení obec vnesla až v průběhu ústního jednání před soudem.) Pokud tedy nebude v dalším řízení zjištěn opak, pak bude nutno vycházet z toho, že nájemce plnil SVAK jako domnělému pronajímateli i po 1. 1. 2015 po právu a zprostil se tím svého závazku platit nájemné za příslušná období. Zároveň s ohledem na analogické užití § 680 odst. 2 obč. zák. SVAK od 1. 1. 2015 nesvědčilo právo na placení nájemného. Jestliže takové nájemné obdržel, pak je obdržel bez právního důvodu (konkrétně bez právního důvodu, který by svědčil právě jemu), a stal se obohaceným. Ochuzeným pak nemohl být nájemce, neboť ten svůj závazek řádně splnil, a nemůže proto žádat vrácení plnění, které učinil po právu. Naopak obec zjevně ochuzena byla, neboť jí svědčilo smluvní právo na zaplacení nájemného, přičemž po nájemci se již plnění tohoto práva domáhat nemohla, neboť ten svůj závazek řádně splnil plněním domnělému pronajímateli (SVAK).
49. Jestliže z popsanych skutkových okolností plyne, že se SVAK bezdůvodně obohatil na úkor osoby zúčastněné na řízení v rozsahu přijetí nájemného za nájem majetku, který obec původně vložila do hospodaření SVAK, vznikl tím závazkový právní vztah mezi SVAK a obcí z titulu bezdůvodného obohacení dle § 2991 OZ. Jakkoliv toto bezdůvodné obohacení lze charakterizovat jako plnění bez právního důvodu (ale také jako protiprávní užití cizí hodnoty), není tato kategorizace vůbec podstatná, neboť citované ustanovení ve svém prvním odstavci obsahuje generální klauzuli, která by pokryla všechny případy obohacení bez spravedlivého důvodu. Výčet možných typů bezdůvodného obohacení v odstavci druhém je toliko demonstrativní. Nemůže být přitom pochyb o tom, že se SVAK obohatil bez spravedlivého důvodu, jestliže mu již nesvědčilo právo na placení nájemného. Nebude-li v dalším řízení zjištěno nic, co by zásadním způsobem změnilo výše uvedená skutková východiska, pak bude nutno uzavřít, že SVAK byl ve vztahu k uplatněnému nároku na vydání bezdůvodného obohacení pasivně legitimován.
50. Na podporu výše učiněných závěrů zdejší soud doplňuje, že Nejvyšší soud obecně rozlišuje mezi případy, kdy nájemce plní jiné osobě než vlastníkovu například z důvodu omylu (popř. vědomě v rozporu s právem) a kdy plní domnělému pronajímateli v dobré víře, že se jedná o vlastníka. Zatímco v prvním případě se příjemce plnění bezdůvodně obohacuje na úkor nájemce (který se svého závazku nezprostil a má jej plnit skutečnému pronajímateli/vlastníkovi), v druhém případě se obohacuje na úkor vlastníka (neboť nájemce se buďto svého závazku zprostil, nebo platný závazek vůbec neexistuje, takže se vlastník ani nemůže po nájemci domáhat splnění takového závazku).
51. Do prvního okruhu případu spadají obecně nejčastěji případy plnění jiné osobě než věřiteli v omylu (viz rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30. 6. 2003, sp. zn. 29 Odo 289/2001). Do této první skupiny však lze zařadit i případ řešený v rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 25. 9. 2018, č. j. 26 Cdo 4497/2017-337. Jakkoliv byl v něm posuzovaný skutkový stav na první pohled obdobný nyní projednávané věci, zásadní odlišnost spočívá v tom, že v dané věci bylo prokázáno, že vlastník oznámil nájemci vystoupení ze svazku a požádal jej o placení alikvotní části nájemného. Pokud tedy nájemce plnil přesto původnímu pronajímateli, plnil vědomě v rozporu s právem, a jeho závazek platit nájemné proto nemohl zaniknout splněním a vůči žalobci nadále trval.

52. Druhou kategorií pak tvoří případy v podstatě srovnatelné s nyní projednávanou věcí (a proto právě tato judikatura je pro projednávanou věc přílehavější). Jednalo o případy plnění dřívějšímu vlastníku při neoznámení převodu či přechodu vlastnictví věci (viz např. rozsudky Nejvyššího soudu ze dne 2. 4. 2019, sp. zn. 28 Cdo 270/2019, a ze dne 26. 5. 2011, sp. zn. 28 Cdo 1056/2010), nebo plnění domnělému pronajímateli, kterému nesvědčilo vlastnické právo (viz rozsudky Nejvyššího soudu ze dne 31. 5. 2007, sp. zn. 33 Odo 654/2005, a ze dne 14. 2. 2018, sp. zn. 28 Cdo 4753/2017).
53. Pro úplnost soud uvádí, že na existenci závazku z bezdůvodného obohacení nemůže mít žádný vliv to, nakolik obec zavinila, že se nájemce nedozvěděl o změně osoby vlastníka (tj. o přechodu práv a povinností pronajímatele). Jak bylo uvedeno výše, rozhodné je pouze to, zda byla nájemci tato skutečnost oznámena (resp. prokázána). Pouze tato skutečnost je podstatná pro posouzení, zda nájemce svůj závazek platit nájemné za jednotlivá období řádně splnil, což je klíčové pro posouzení pasivní věcné legitimace v případě žaloby na vydání bezdůvodného obohacení. Případné pochybení obce spočívající v neoznámení této skutečnosti je proto z tohoto pohledu zcela irrelevantní. Nelze navíc přehlédnout ani skutečnost, že sám SVAK měl také možnost oznámit nájemci změnu v osobě pronajímatele.
54. S ohledem na výše uvedené učinil soud dílčí závěr, že za stávajícího skutkového zjištění uplatnila obec návrh na vydání bezdůvodného obohacení spočívající v přijatém nájemném za pronájem majetku ve vlastnictví obce (jehož svěřením do hospodaření SVAK se stalo neúčinný od 1. 1. 2015) proti SVAK, který je k tomuto nároku pasivně věcně legitimovaný. Žalobní bod proto není důvodný.
55. Dalším žalobním bodem SVAK namítal nesprávné stanovení výše přiznaného nároku dle tzv. tabulky investic. Pokud jde o tuto námitku, soud nemá výhrady proti výchozí úvaze pro stanovení podílu obce na nájemném, která SVAK inkasoval za jednotlivá období od VAS. Žalovaný vycházel z tzv. tabulky investic, jejíž údaje by dle jeho názoru měly odpovídat majetkovým podílům obcí stanoveným dle čl. 10.5 a 10.9. stanov SVAK. Byť údaje v tabulce použité žalovaným vycházejí ze situace v roce 2011, a nebyly tedy v době vystoupení obce ze svazku aktuální, SVAK novější údaje neposkytl. Zároveň ale SVAK ani nenamítal, že by údaje o výši investic a z nich plynoucích majetkových podílech členských obcí byly nesprávné. V principu tedy bylo možné z takových údajů vycházet. Soud nicméně musí přisvědčit SVAK v tom, že žalovaný do výpočtu podílu obce na nájemném zahrnul i hodnoty investic (do vodohospodářského majetku), od něhož obec v návrhu uplatněný nárok neodvozovala. Obec odvíjela uplatněný nárok jen od vlastního majetku, který svěřila SVAK do hospodaření dvěma konkrétně zmíněnými smlouvami o vkladu do hospodaření. Správně by tedy při výpočtu podílu měl být zohledněn jen tento majetek. Žalovaný však při stanovení výše podílu zohlednil i další položky [„*součet procent majetku místního (0,10 %), majetku vloženého do hospodaření (0,04 %), majetku nazvaného „SM Luka nad Jihlavou“ (0,05 %) a majetku nazvaného „SM Velký Beranov“ (0,03 %)*“]. Takový postup je nejen nelogický, ale navíc výsledný podíl přesahuje rámec sporu vymezený návrhem. Soud proto shledal tento žalobní bod důvodným.
56. SVAK konečně namítal nesprávné posouzení námitky promlčení uplatněného nároku. Žalovaný totiž dospěl k závěru, že nárok není promlčen pouze s odkazem na rozsudek soudu ze dne 23. 6. 2021, č. j. 31 A 120/2019-404. V něm soud podle žalovaného (str. 5 napadeného rozhodnutí) dospěl k závěru, „*že se tato práva nepromlčují*“. Tato úvaha žalovaného je ovšem zcela nesprávná. V uvedeném rozsudku se soud zabýval promlčitelností práva na vypořádání majetkové účasti obce na svazku obcí poté, co obec ze svazku vystoupila. Právo na

vydání bezdůvodného obohacení je však obsahem zcela samostatného závazkového vztahu a s vypořádáním majetkové účasti obce na svazku souvisí pouze nepřímo. Nejde o nárok, který by byl svou povahou vlastnickým právem (či jeho atributem), jak soud argumentoval v odkazované věci (právo na vypořádání majetkové účasti obce na svazku takovou povahu má). Jde naopak o běžný obligační nárok, který standardně podléhá promlčení. Žalovaný se proto měl v dané věci věcně zabývat během promlčecí lhůty, přičemž pro posouzení této otázky jsou rozhodná ustanovení obsažená v § 609 a násl. OZ a pro vydání bezdůvodného obohacení platí promlčecí lhůty podle § 638 OZ, které činí 10, resp. 15 let. SVAK lze však dát za pravdu, že závěry žalovaného ohledně nemožnosti promlčení práva na vydání bezdůvodného obohacení jsou nesprávné. Soud proto podobně jako v rozsudku ze dne 8. 2. 2023, čj. 31 A 123/2021-80, shledal tento žalobní bod důvodným.

Náklady správního řízení

57. Samostatnými žalobami se obec domáhala zrušení výroků II napadených rozhodnutí o nákladech řízení. Prakticky totožnou argumentací obce ohledně výše odměny advokáta se zabýval NSS v rozsudku ze dne 30. 3. 2023, čj. 6 As 269/2021-47. Konstatoval přitom, že sporné řízení podle § 141 správního řádu je druhem správního řízení. *„Advokátní tarif obsahuje paušální výpočet mimosmluvní odměny advokáta pro všechna správní řízení v citovaném § 10 odst. 1. Je zřejmé, že různá správní řízení jsou různě složitá. Dělicí čáru složitosti nelze vést mezi sporným správním řízením a jinými druhy správního řízení. I běžná správní řízení mohou být velmi komplexní a obtížná. Na druhou stranu i spory z veřejnoprávních smluv mohou být různorodé a jejich složitost různá. Ne vždy se také bude jednat o spory o určitou částku, či penězi ocenitelný majetek, aby bylo možné aplikovat § 8 odst. 1 advokátního tarifu. Jak vysvětlil rozšířený senát v právě citovaném usnesení, paušalizace není sama o sobě problematická. [...] V případě sporného správního řízení neexistuje jednoduše srovnatelná kategorie nepřiměřeně více odměňovaných advokátů, jak tomu bylo v nálezu ze dne 24. 9. 2019, sp. zn. Pl. ÚS 4/19, který řešil rozdílné odměňování advokátů ustanovených podle § 29 občanského soudního řádu a podle § 30 odst. 2 občanského soudního řádu, byť v obsahu práce nebyl žádný zásadní rozdíl. V obou situacích advokáti zastupovali osobu v občanském soudním řízení. [...] V nyní posuzovaném případě se však jedná o rozdíl mezi zastupováním ve sporném správním řízení oproti spornému soudnímu řízení. Byť v konkrétním případě může být předmět sporu obdobný, zůstávají zásadní rozdíly mezi správním a soudním řízením. Soudní řízení má zcela jinou povahu než řízení správní. Jde o více formalizovaný a náročný proces. Není tedy nerozumné, pokud normotvůrce advokátního tarifu mezi správním a soudním řízením rozlišuje. Jde o dvě různé kategorie řízení, jejichž rozlišení je jednoznačné a objektivní.“* NSS dále poukázal na možnost navýšení mimosmluvní odměny až na trojnásobek, tj. z 1 000 Kč na 3 000 Kč, u úkonů právní služby mimořádně obtížných, nebo u úkonů právní služby časově náročných. Stanovení odměny advokáta na základě tarifní hodnoty stanovené podle § 10 odst. 1 advokátního tarifu však NSS neshledal nezákonným.
58. Soud nemá důvodu se od shora uvedených závěrů odchýlit, proto na odůvodnění citovaného rozsudku NSS odkazuje a ztotožňuje se s ním. Lze dodat pouze to, že k obdobným závěrům dospěl NSS např. v rozsudku ze dne 21. 9. 2011, č. j. 3 Ads 79/2011-62, nebo zdejší v související věci v rozsudku ze dne 31. 10. 2023, č. j. 31 A 120/2019-480.
59. Jelikož námitka nesprávného stanovení tarifní hodnoty pro výpočet sazby mimosmluvní odměny advokáta je jediným žalobním bodem, který obec uplatnila, dospěl soud k závěru, že žaloby podané obcí nejsou důvodné.

Závěr a náklady řízení

60. Soud shledal důvodnými žaloby SVAK směřující proti oběma napadeným rozhodnutím důvodnými, a proto je zrušil pro nezákonnost [§ 78 odst. 1 s. ř. s.] a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení (§ 78 odst. 4 s. ř. s.).
61. Důvodnými naopak soud neshledal žaloby podané obcí, a proto je zamítl (§ 78 odst. 7 s. ř. s.).
62. V dalším řízení žalovaný znovu posoudí důvodnost podaného návrhu, jehož rozsahem je vázán (dispoziční zásada). Nedojde-li k přípustné změně návrhu, zohlední žalovaný jen vodohospodářský majetek, od něhož obec odvozovala uplatněný nárok. Vypořádá se též s námitkou promlčení uplatněnou SVAK.
63. Rozhodnutí o náhradě nákladů řízení vychází z ustanovení § 60 odst. 1 s. ř. s. Ve vztahu mezi SVAK a žalovaným měl plný úspěch SVAK, a proto mu náleží náhrada důvodně vynaložených nákladů v plné výši.
64. Náklady SVAK spočívají ve dvou zaplacených soudních poplatcích za podání žaloby po 3 000 Kč a v nákladech právního zastoupení v řízení před soudem. Výši nákladů souvisejících se zastoupením advokátem soud určil podle vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „advokátní tarif“). Zástupce SVAK uskutečnil ve věcech sp. zn. 30 A 136/2021 a sp. zn. 30 A 137/2021 před jejich spojením ke společnému projednání po 2 úkonech právní služby (převzetí a příprava zastoupení, sepsání žaloby). Za tyto čtyři úkony náleží odměna ve výši 12 400 Kč dle podle § 7 bodu 5, § 9 odst. 4 písm. d), a § 11 odst. 1 písm. a) a d) advokátního tarifu. Po spojení věcí ke společnému řízení provedl zástupce SVAK jeden další úkon (účast u ústního jednání soudu). Za tento úkon náleží odměna ve výši 5 100 Kč dle § 12 odst. 3, § 7 bodu 5, § 9 odst. 4 písm. d), a § 11 odst. 1 písm. g) advokátního tarifu. Ve věcech žalob podaných obcí sp. zn. 30 A 12/2023 a sp. zn. 30 A 24/2023 zástupce SVAK neučinil samostatně žádný úkon před spojením věcí a k žalobám obce se meritorně nevyjádřil ani po spojení věcí do jednoho řízení. Za daných okolností dospěl soud k závěru, že SVAK nelze přiznat náhradu za převzetí a přípravu zastoupení ani za účast u jednání v rozsahu žalob podaných obcí, neboť tyto formální úkony nevyústily v žádný relevantní procesní úkon. Zástupci SVAK dále náleží paušální náhrada hotových výdajů podle § 13 odst. 4 advokátního tarifu ve výši 300 Kč za každý „přiznaný“ úkon, tj. celkem 1 500 Kč. Zástupce SVAK je plátcem daně z přidané hodnoty, proto soud přiznal rovněž náhradu za tuto daň v sazbě 21 % ze shora uvedených částek (19 000 Kč), a to 3 990 Kč (§ 57 odst. 2 s. ř. s.). Zástupce SVAK dále požadoval náhradu cestovného za cestu osobním vozidlem ze sídla advokátní kanceláře k soudu na ústní jednání. Nepředložil však, jaké vozidlo použil ani jeho technický průkaz. Neprokázal tedy výši cestovních výdajů, a soud proto cestovné nemohl přiznat. Výše přiznané náhrady nákladů řízení důvodně vynaložených SVAK činí celkem 28 990 Kč. Náhradu nákladů řízení soud uložil žalovanému zaplatit SVAK ve lhůtě 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku (§ 54 odst. 7 s. ř. s.) k rukám jeho zástupce (§ 149 odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů ve spojení s § 64 s. ř. s.).
65. Ve vztahu mezi obcí a žalovaným měl plný úspěch ve věci žalovaný. Nad rámec jeho běžné úřední činnosti mu však žádné důvodně vynaložené náklady nevznikly. Soud proto náhradu nákladů řízení ani žalovanému nepřiznal.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních právních předpisů vyžadováno pro výkon advokacie.

Brno 15. února 2024

Mgr. Milan Procházka
předseda senátu